

«Корисні навички»

Гресь Анна

6
7
8 **ФІНАНСОВА**
9 **ГРАМОТНІСТЬ**
10 **ДЛЯ МАЛЮКІВ**
11

12
13 **Перший крок**
14 **до мільйона**
15

УДК 373.2
ББК 74.102
Г79

Гресь Анна

Г79 Фінансова грамотність для малюків. Перший крок до мільйона — Х.: Вид. група «Основа», 2016. — 48 с. — (Серія «Корисні навички»). ISBN 978-617-00-2697-2.

Сучасні діти виявляють значний інтерес до серйозних економічних питань. Звідки беруться гроші? Чому вони закінчуються? Як можна заробити гроші? Наше життя змушує дітей ставити такі запитання і поводитися з ними як з дорослими. У книзі є прості й зрозумілі матеріали, які допоможуть мамам і татам доступно пояснити дітям основи економічних знань. За допомогою цікавих історій дитина зможе зрозуміти сенс економічних понять. А практичні завдання допоможуть їй закріпити свої знання.

15

16

17

18

19

20

21

22

ISBN 978-617-00-2697-2

© Гресь Анна, 2016

© Лук'янова Н. В., іл., 2016

© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2016

ШАНОВНІ МАМИ Й ТАТА!

Ця книга стовідсотково допоможе вам у вихованні ваших дітей. По суті, ми всі, дорослі, намагаємося виховувати дітей всебічно розвиненими. Водимо їх у гуртки та секції, підшукуємо хороший садок або школу. Ми розвиваємо інтелектуальні та фізичні здібності малюків. І тільки одна сторона розвитку часто залишається недоторканною. Та, яка стосується фінансового виховання. Або, кажучи інакше, ми забуваємо про те, наскільки важливо виховувати правильне ставлення дитини до грошей, до того, як їх правильно заробляти, як накопичувати й витратити, як примножувати те, що зароблено.

Загалом, дивні у нас самих, у дорослих, відносини з грішми. З одного боку, ми дуже хочемо заробляти багато грошей, щоб мати можливість виконувати свої бажання і бажання наших дітей. З іншого — немов соромимося навіть думок про них. Проблема полягає в тому, що в нас, дорослих, коли ми були маленькими, виховували негативне ставлення до грошей, до того, що їх може бути зовсім багато і не порівну. Нам вселяли, що багатим бути непристойно, що люди забезпечені — всі геть здирники й негідники. Нас не вчили заробляти гроші і не давали ними управляти. Нас просто вчили працювати, не надто замислюючись про винагороду. А що відбувається сьогодні? Ми всі так само не вчимо дітей того, як правильно управляти грошима. Утім, сучасний маркетинг побудований на тому, щоб вселити покупцеві величезне, нездоланне бажання робити безліч покупок. Ось і виходить, що дитяче «Купи!» лунає чи не кожен день. Але дітям абсолютно не зрозуміло, звідки беруться гроші.

Згадайте, що ви зазвичай говорите своїм дітям про гроші.

Поставте ✓ біля фраз, які використовуєте, спілкуючись з дитиною.

- Ти ще маленький, тобі гроші ні до чого.
- Не в грошах щастя.
- Від грошей самі проблеми.
- Виростеш — тоді й дізнаєшся, як гроші заробляти.
- Грошей завжди не вистачає.
- Не можу купити тобі іграшку, грошей немає.
- На твої іграшки моєї зарплати не вистачить.
- Виростеш — сам заробиш, ось тоді й командуй.

4

Але ж сучасний світ влаштований так, що практично все, що хочеться придбати, неможливо зробити без грошей. Тому сьогодні, виховуючи дітей, тему грошей обійти неможливо. Та й не потрібно цього робити. Навпаки, дітей обов'язково треба вчити правильно поводитися з грошима. Інакше їм доведеться витратити дуже багато часу, перш ніж вони стануть фінансово успішними.

9 ЯК ФОРМУЄТЬСЯ СТАВЛЕННЯ ДИТИНИ ДО ГРОШЕЙ?

По-перше, дитина бачить те, як її батьки заробляють гроші, розпоряджаються ними, наскільки активно чи, навпаки, економно вони витрачають кошти, чи вміють вони планувати свій бюджет, чи прийнято в сім'ї інвестувати кошти, чи легко дорослі беруть гроші в борг, чи є у них довгострокові накопичення.

По-друге, ставлення дитини до грошей залежить і від того, наскільки батьки готові навчати дитину поводитися з грошима. Чи звучить взагалі ця тема в родині? Чи є у дитини можливість потренуватися планувати свої витрати, розподіляючи власні кишенькові гроші?

По-третє, ставлення дитини до грошового питання залежить від того, який підхід до фінансового виховання застосовують у родині.

15 ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

16 ПІДХІД ПЕРШИЙ. ГРОШІ В ТУМБОЦЦІ

Дитина й гадки не має, звідки беруться гроші. Або невиразні уявлення у неї все-таки є, але батьки ніколи не говорять з малюком про те, як гроші заробляти, як їх раціонально витрачати. Дитина нічого не знає про те, як дорослі планують сімейний бюджет. Просто тому, що їй не хочуть «вантажити» дорослими проблемами. Скільки коштують іграшки і розваги, скільки грошей витрачають батьки на харчування, відпочинок, оплату комунальних послуг — дитина про це навіть не замислюється і не здогадується. Вона живе у світі так, немов грошей у ньому не існує. Їй не дають занадто багато коштів на кишенькові витрати. Та це й не потрібно, адже все і так оплачено. Сума, яка потрапляє до дитини, настільки мізерна, що думати про те, на що її витратити, просто немає сенсу. Так чинять авторитарні батьки, які дуже побоюються, що їхня дитина раптом вийде з-під контролю.

ПІДХІД ДРУГИЙ. ГРОШІ НЕДОСТУПНІ

6 Дитина може розуміти, що гроші потрібно
7 заробити. Вона навіть може знати про те, що
8 гроші можна класти в банк під відсотки. Але
9 поки мама і тато не вважають за потрібне, щоби
10 дитина мала доступ до грошей, навіть у на-
11 вчальних цілях. Гроші є у дорослих. Доступ до
12 них дитині закритий. І жодні теоретичні знан-
13 ня не допоможуть малюкові зрозуміти, що таке
14 гроші, як їх заробити, як не витратити занадто
15 багато. Так поведуться мами і тата, які не дуже
16 замислюються про майбутнє своїх дітей. А якби
17 замислилися, то напевно злякалися б того мо-
18 менту, коли дитина все-таки виросте і їй дове-
19 деться жити самостійно. Все, чого дитина мог-
20 ла б навчитися в дитинстві, в ігровій ситуації,
21 вона зустрине в реальному житті. І їй доведеться
22 не раз залишитися без грошей, перш ніж вона
23 навчиться розподіляти кошти від зарплати до
24 зарплати. Діти, які в дитинстві не мали можли-
25 вості навчитися розпоряджатися грошима, не-
26 рідко мають борги, беруть невігідні кредити,
27 неправильно вкладають свої кошти.

ПІДХІД ТРЕТІЙ. ГРОШІ — ВСЕ!

18 У такій сім'ї явно поважають гроші і вмі-
19 ють з ними поводитися. Можна навіть сказати,
20 що в сім'ї існує культ грошей. «Та ти хоч зна-
21 єш, скільки це коштує?», «Це ж шалено доро-
22 го!». Або інше. «Отримаєш гарну оцінку — дам
23 тобі грошей», — кажуть дитині. Начебто все до-
24 бре, батьки долучають малюка до грошей. Він
25 ізмалку має свої кишенькові гроші, іноді навіть
26 вельми немаленькі суми. Дитина знає, що мама
27 і тато беруть кошти не з тумбочки, обізнаний,

☑ Що значить «на-
вчання фінансової гра-
мотності»?

× Ми з вами повинні
навчити дитину уваж-
но дивитися навколо
і бачити ті можливос-
ті, які допоможуть їй
заробити гроші.

× Ми повинні пояснити
дитині, що недостат-
ньо тільки лише заро-
бити гроші. Потрібно
ще й зуміти їх збе-
регти, а потім і при-
множити зароблене.

× Потрібно навчити ді-
тей економити те, що
у них є, бачити різ-
ницю між необхідними
витратами і тими,
які можна вважати
необов'язковими або
несвоєчасними.

× Важливо пояснити
дитині доступною
мовою, як працює
банківська система,
ознайомити її з про-
стими економічними
поняттями.

× Сучасна дитина з ди-
тинства має розу-
міти, як ефективно
управляти грошима.

що і скільки коштує. Мама і тато нерідко дають дитині можливість заробити самостійно, виконавши якісь домашні доручення. Але не варто все зводити лише до грошей. Інакше є велика ймовірність того, що настане день, коли дитина просто не захоче щось робити безкоштовно.

Тому в усьому, і особливо у вихованні, добре мати почуття міри.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З КНИГОЮ?

Перш ніж почати читати книгу дитині, уважно ознайомтеся з її структурою. На кожному розвороті є інструкція для батьків.

Цю інструкцію ви читаете «про себе», без дитини. Вона допоможе вам розібратися в темі, щоб потім легко відповісти на дитячі питання.

Кожна тема містить маленьку тематичну історію, яку вам потрібно прочитати. Але вже вголос. Ця історія — для дитини. Якщо у малюка виникають питання, обговоріть їх разом. Розгляньте картинки. Наведіть приклади з життя.

Історії, які ви знайдете в книзі, розповідають про трьох друзів, кожен з яких по-різному ставиться до грошей. Тобто все, як у житті. Є марнотрат, який легко і дуже швидко розлучається з грошима і зовсім не цінує їх. Є дуже раціональний герой, який намагається правильно розподіляти і витратити гроші, вчиться

Інструкція для батьків

Завдання

8 **ВІТАЮ! НУМО ЗНАЙОМИТЬСЯ!**

Починаємо з того, що познайомимо дитину з грошима — з грошми, які є в Україні. Це гроші, які використовують у нашій країні. Саме гроші використовують для покупки товарів і послуг. Саме гроші використовують для оплати за послуги. Саме гроші використовують для оплати за транспортні засоби. Саме гроші використовують для оплати за комунальні послуги. Саме гроші використовують для оплати за освіту. Саме гроші використовують для оплати за охорону здоров'я. Саме гроші використовують для оплати за відпочинок. Саме гроші використовують для оплати за подорожі. Саме гроші використовують для оплати за подарунки. Саме гроші використовують для оплати за подарунки. Саме гроші використовують для оплати за подарунки.

Вітано! Гав-гав-гав! Нумо знайомитися. Мене звать пес Бутерброд. А це мои друзі — папуга Кеша і кіт Геша.

ЗАВДАННЯ 1. Роздивись своїх нових знайомих. Запам'ятай, як їх звать. Знайди на вкладці з наклеєними відповідні слова і приклей їх до кожного героя.

Тематична історія

9

ІСТОРІЯ ПРО МОНЕТКУ

Жили-були троє друзів — пес Бутерброд, папуга Кеша і кіт Геша. Якось пішли друзі на прогулянку і знайшли на дорозі монетку. Хтось дорожче раніше ішов і цю монетку загубив, а хто — невідомо. Нема кому монетку повертати. Почали друзі думати, що з цим грошиком тепер робити.

— Ух ти, монетка! — зрадів папуга Кеша. — Потрібно її витратити терміново. Наприклад, побільше купити льодяників або повітряні кульки.

— Ти що! — обурився кіт Геша. — Цю монетку потрібно в моє монетосховище покласти. Нехай там лежить, зберігається разом з іншими грошиками.

А пес Бутерброд замислився.

— Гав! Витратити гроші дуже легко. Раз — і готово. І немає монетки. Наприклад, на льодяники. Льодяники швидко закінчуються — і все. Якщо грошики у сховище або скарбничку покласти, то вона, звичайно, більше не загубиться. Але я б зробив інакше...

ЗАВДАННЯ 2. Розглянь малюнки і продовж історію.

Інструкція для батьків

Запитання для дитини

Обов'язково обговоріть з дитиною характер кожного персонажа, як кожен із героїв ставиться до грошей. А зробити це можна після того, як ви прочитаєте дитині історію про монетку.

Запам'ятайте у дитини:

- А що б ти зробив з монеткою, яку знайшов?
- Хто з друзів, на твою думку, правильно розпорядився монеткою?
- Як ти вважаєш, що запропонував зробити з монеткою пес Бутерброд?

їх заробляти і вкладати. А є жаднюга, який лише
6 накопичує свої гроші. Саме за допомогою казко-
вих історій дитина буде ознайомлюватися з фінан-
7 совою грамотністю, з азами управління грошима.

У кожній темі є завдання для дитини. Для їх
8 виконання можуть знадобитися олівці або фло-
мастери, гроші (монетки або паперові купюри).
9 Вам так само необхідні банківські картки, щоб
дитина могла їх розглянути.

10 Є практичні завдання, виконати які дитина
зможе тільки тоді, коли ви разом сходите до
11 найближчого банкомату або до банку, до су-
пермаркету або парку розваг. Це дуже важли-
12 ва частина нашого навчання, не нехуйте нею,
адже навчитися розпоряджатися грошима лише
13 теоретично неможливо.

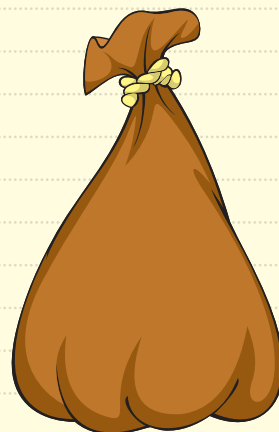
Ця книга передбачає спільне навчання, тоб-
14 то читати й виконувати завдання ви будете ра-
зом з дитиною. Якщо ви сумлінно виконаєте всі
15 завдання, тоді ваша дитина більше не буде вла-
штовувати істерики в магазині дитячих іграшок
16 і вимагати дорогі подарунки до дня народження.

Зате вона захоче вчитися, щоб заробляти гроші!
17 Увага! На сторінках книги вам трапляться
виокремлені слова. Тлумачення цих слів ви
18 зможете знайти в економічному словничку, який
є в кінці книги.

19 На вкладці є аркуш з наліпками-монетками.
На кожній сторінці є мішечок, на нього потрібно
20 приклеїти монетку за кожне виконане завдання.
Дитина робить це самостійно. Коли ж вона ви-
21 конає всі-всі завдання і накопичить багато мо-
неток, не забудьте нагородити її. Це може бути
22 щось, про що вона мріяла, — книга, іграшка або
враження.

☑ Щоб навчання про-
йшло успішно, важливо:

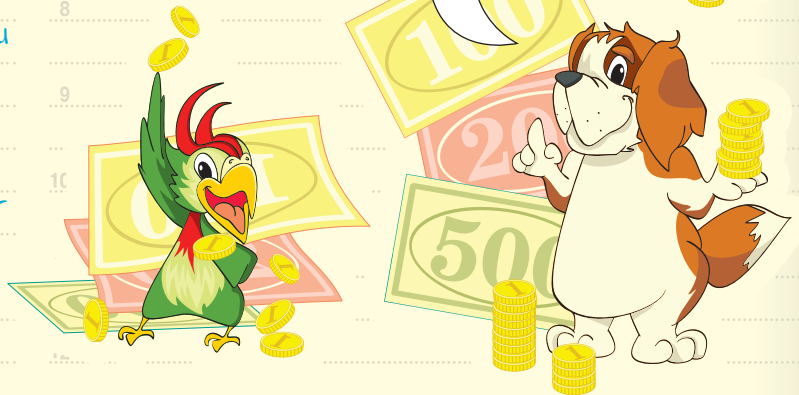
- * переконатися, що дитина зрозуміла завдання;
- * стежити за його виконанням;
- * відповісти на всі дитячі питання, які обов'язково виникнуть під час виконання завдання;
- * похвалити дитину за успішно виконане завдання, цікаві запитання та ідеї.

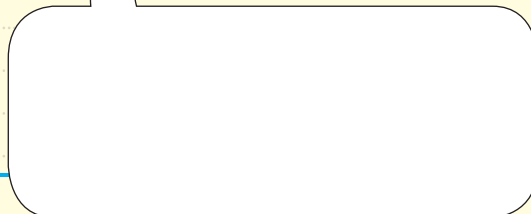
ВІТАЮ! НУМО ЗНАЙОМИТИСЬ!

Почнімо з того, що познайомимо дитину з героями книги — забавними представниками тваринного світу. Саме з ними будуть відбуватися всі пригоди. Саме вони навчать дитину розуміти, що таке гроші, як їх правильно заробляти і витратити, накопичувати і примножувати.

Вітаю! Гав-гав-гав! Нумо знайомитися. Мене звать пес Бутерброд. А це мої друзі — папуга Кеша і кіт Геша.

ЗАВДАННЯ 1. Роздивись своїх нових знайомих. Запам'ятай, як їх звать. Знайди на вкладці з наліпками відповідні слова і приклей їх до кожного героя.

ІСТОРИЯ ПРО МОНЕТКУ

6 Жили-були троє друзів — пес Бутерброд, па-
7 пуга Кеша і кріт Геша. Якось пішли друзі на прогу-
8 лянку і знайшли на дорозі монетку. Хтось дорогою
9 раніше йшов і цю **монетку** загубив, а хто — не-
10 відомо. Нема кому монетку повертати. Почали
11 друзі думати, що з цим грошиком тепер робити.

12 — Ух ти, монетка! — зрадів папуга Кеша. —
13 Потрібно її витратити терміново. Наприклад, по-
14 більше купити льодяників або повітряні кульки.

15 — Ти що! — обурився кріт Геша. — Цю мо-
16 нетку потрібно в моє монетосховище покласти.
17 Нехай там лежить, зберігається разом з іншими
18 грошиками.

А пес Бутерброд замислився.

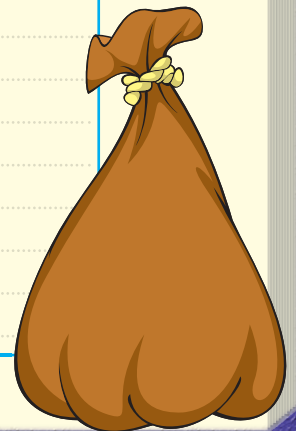
19 — Гав! Витратити **гроші** дуже легко. Раз —
20 і готово. І немає монетки. Наприклад, на льо-
21 дяники. Льодяники швидко закінчаться — і все.
22 Якщо грошики у сховище або скарбничку по-
23 класти, то вона, звичайно, більше не загубиться.
24 Але я б зробив інакше...

25 **ЗАВДАННЯ 2.** Розглянь малюнки і продовж
26 історію.

☑ *Обов'язково обгово-
рїть з дитиною харак-
тер кожного персонажа,
те, як кожен із героїв
ставиться до грошей.
А зробити це можна
після того, як ви про-
читаєте дитині історію
про монетку.*

☑ *Запитайте у дитини:*

- ✘ *А що б ти зробив з монет-
кою, яку знайшов?*
- ✘ *Хто з друзів, на твою дум-
ку, правильно розпорядився
монеткою?*
- ✘ *Як ти вважаєш, що запро-
понував зробити з монеткою
пес Бутерброд?*

☑ Перш ніж ви почнете розповідати дитині про те, що таке гроші, як вони працюють, обов'язково зупиніться на тому, навіщо взагалі вчитися фінансової грамотності та знати все про гроші, про те, як їх заробляти, витратити й накопичувати.

ІСТОРІЯ ПРО ТЕ, ЯК ПАПУГА КЕША ВСІ СВОЇ ГРОШИКИ ВИТРАТИВ

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Одного разу мама попросила папугу Кешу злітати до крамниці.

— Купи, будь ласка, 3 банани й 3 апельсини. І пляшку молока. Ось гроші.

— Чудово! Я полетів!

І папуга полетів до продуктової крамниці.

— Ух, ти, скільки тут всього смачного! Дайте мені, будь ласка, ось ці цукерки. І ще мармелад! І тістечка! Ну, от, все купив. Ой, не все. Піду тепер куплю те, що попросила мама. Дайте мені, будь ласка, 3 банани, стільки ж апельсинів і пляшку молока, — звернувся **покупець** до **продавця**.

— Твоя покупка коштує 10 монеток.

— Ой, але у мене немає більше монет. Куди ж вони поділися? Мама давала мені монетки, я це точно пам'ятаю.

— Гаманець порожній. Напевно, ти витратив усі свої гроші на солодощі.

☑ Запитайте в дитини:

- × Як ти вважаєш, чому папуга витратив усі гроші, які дала йому мама, тільки на смаколики?
- × Чому в нього не залишилося грошей на покупку фруктів і молока?
- × Чи бувають такі чарівні палички, які допомагають зробити монетки?

× Що б ти порадив папузі?
Вибери варіант:

- повернутися додому до мами, щоб попросити ще грошей і все-таки купити продукти;
- домовитися з продавцем, щоб той дав йому товар без грошей;
- повернути раніше придбаний товар продавцеві.

☑ Поясніть дитині, що товар без грошей папузі ніхто не дасть. Обговоріть ситуацію, у якій опинився папуга. Через те що він не порадив гроші заздалегідь, не подумав свої покупки, йому не вистачило грошей, щоб виконати мамине прохання.

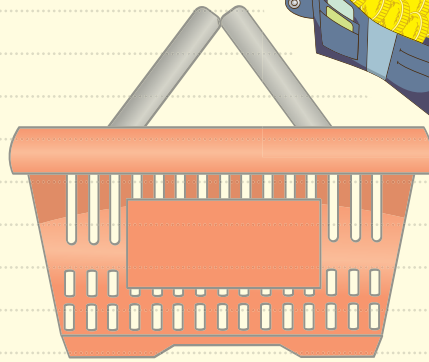
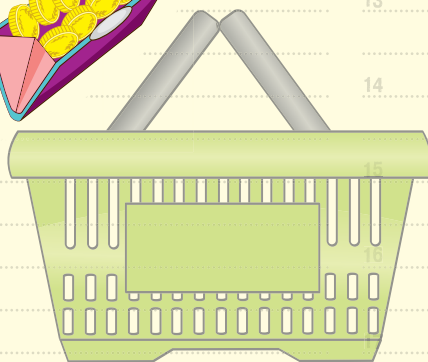
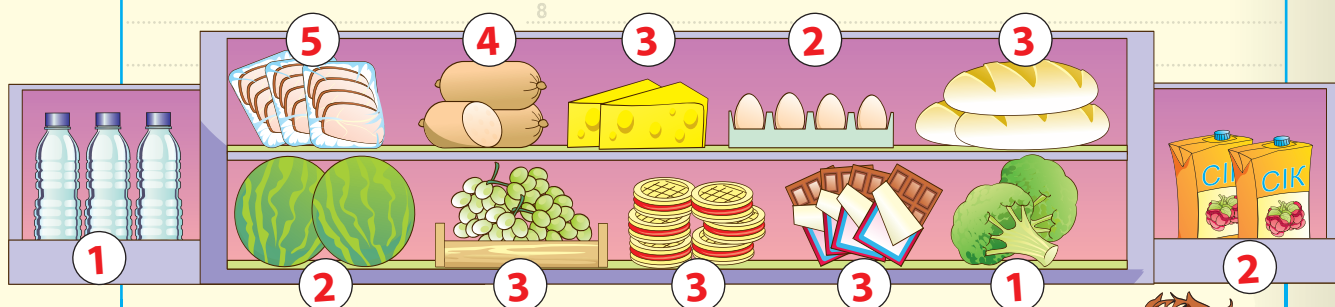
— Точно. Але чому ж все гроші закінчилися? Хіба не можна купити на них все, що мені хочеться?

— Звичайно, ні. Хіба ти не знаєш, що кожен **товар** має свою **ціну**? Наприклад, молоко коштує дві монетки. А кілограм бананів — чотири монетки.

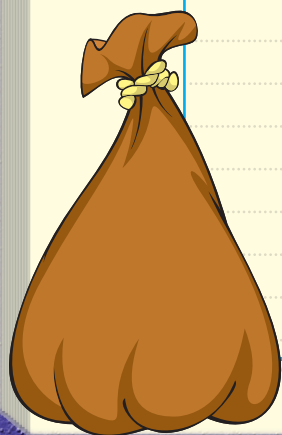
— Ех, мені б зараз чарівну паличку, таку, як у казці. Я б зробив так, щоб у моєму гаманці завжди було багато дзвінких монеток.

ПРАКТИКА. Разом з дитиною йдіть до магазину. Візьміть список покупок і невелику суму грошей — саме стільки, скільки потрібно, щоб зробити покупки за списком. Дайте дитині можливість самій вибрати товари та оплатити їх у касі. Ви можете допомогти підсумувати вартість товарів, щоб вона не перевищила суму взятих грошей.

ЗАВДАННЯ 1. Допоможи Кеші та Бутерброду зробити покупки так, щоб кожному з них вистачило монеток (порахуй їх кількість у гаманцях). Знайди на вкладці з наліпками потрібні продукти, і допоможи звірятам наповнити кошики.

ЗАВДАННЯ 2. Якщо ти робиш покупки в магазині, тобі видають чек. У ньому написано, скільки грошей ти заплатив. У Бутерброда було 8 монеток, у Кеші — 10. Знайди їхні чеки.

ЩО ТАКЕ ГРОШІ?

ІСТОРІЯ ПРО ТЕ,
ЯК БУЛИ ПРИДУМАНІ ГРОШІ

6

Одного разу у папуги Кеші був дуже буркотливий настрій. Він сидів на гілці і міркував:

7

— Цікаво, а навіщо взагалі ці монетки потрібні? Подумаєш, гроші! Ось я б так хотів: приходиш до крамниці, береш те, що тобі потрібно, і йдеш! Або я міг би помінятися чим-небудь.

8

Наприклад, я б до магазину приніс свій м'ячик, а взяв би машинку.

9

— А ти знаєш, що раніше все саме так і було? — перервав роздуми Кеші пес Бутерброд. — Не було у людей ніяких монеток. Наловив один чоловік риби. Стільки, що йому самому і не з'їсти. Дивиться, а у його сусіда дуже багато картоплі вирросло. Прийшов він до сусіда і каже:

10

— Чи не бажаєш зі мною помінятися? Я тобі риби дам, а ти мені — картоплі. Тоді у кожного з нас чудова вечерея вийде, — продовжував розповідати пес. — І все було начебто добре.

11

Але не обійшлося без труднощів. Поки предметами, якими люди обмінювалися, були маленькими, легкими, все було добре. Але ж уяви, що відбувалося, коли потрібно було поміняти чогось дуже багато!

12

Та й не завжди можна було поміняти товар на товар. Наприклад, тобі потрібне молоко, але в мене його немає, а є тільки мед, а молоко є у Геші, але немає меду. От і доводилося робити дуже складний обмін. І ось тоді люди й придумали гроші. З грошима стало набагато зручніше, обмін став простішим. Тепер можна було обміняти свій товар на гроші, а гроші — на інший, потрібний товар.

13

☑ Отже, почнімо зі зрозумілих дитині речей, яких можна доторкнутись руками. Зі справжніх грошей. Зверніть увагу, що діти й самі нерідко виявляють інтерес до того, що лежить у вашому гаманці. Дайте малюкові різноманітні купюри, щоб він міг їх розглянути. Викладіть на стіл монети різного номіналу.

Археологи виявили, що перші гроші з'явилися приблизно у 680—686 р. до н. е. на території Китаю. Тоді за гроші людям правили мушлі молюсків.

Перші гроші мали ось такий вигляд:

Це були черепашки, шкури, зуби акул, пера, рис, чай і навіть худоба! І тільки через тривалий час гроші почали робити з металу. А сучасні гроші роблять переважно зі спеціального паперу й металу.

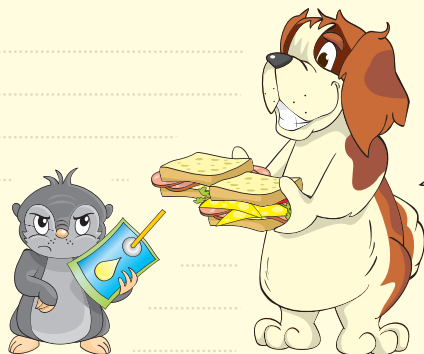
Паперові гроші називають банкнотами, або купюрами, а металеві — монетами.

ПРАКТИКА. Разом з дитиною йдіть до крамниці. Дайте їй дві суми: одну — монетами, іншу — паперовими грошима. І нехай вона розрахується за покупки і на власному досвіді відчує, як розраховуватися зручніше — металевими чи паперовими грошима.

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

Нам потрібно помінятися. Ти даси мені пару бутербродів, а я тобі — трохи соку.

Спробуймо уявити, що грошей немає. У мене є бутерброди. Але мені дуже хочеться ще й соку. А у крота Геші є сік. Що нам робити?

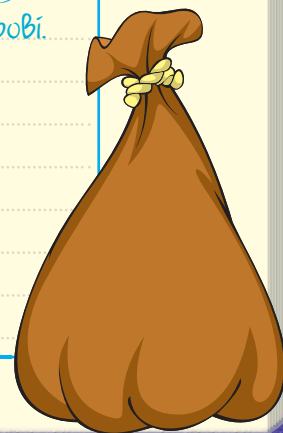
10 **ЗАВДАННЯ 1.** Допоможи друзям зробити обмін (бартер). Покажи стрілочками, хто з ким повинен помінятися, щоб кожен отримав бажане.

17 **ЗАВДАННЯ 2.** У пса й папуги металеві й паперові гроші. Як ти вважаєш, чим вони відрізняються? Назви три відмінності.

18
19
20
21

☑ Підказка: металеві гроші важкі, а паперові — легкі, паперові гроші менш міцні, металеві ж гроші менші за розміром, ніж паперові.

☑ Щоб пояснити дитині суть грошей і те, навіщо вони потрібні, обов'язково розкажіть їй про те, що у кожної людини є свої потреби. Це те, що людині необхідно. Наприклад, є потреба в їжі або потреба у відпочинку, без яких не може жити жодна людина. Потреби можуть бути матеріальними, тобто такими, які людина може помацати (в їжі, житлі, одязі і т. ін.). Потреби можуть бути і духовними (у праці, у спілкуванні тощо). Поясніть дитині, що для того, щоб задовольняти свої потреби (купувати їжу, одяг, іграшки і т. ін.), потрібно обов'язково мати гроші. Важливо, щоб ви звернули увагу дитини на те, що є зв'язок між нашими потребами, тобто тим, що нам потрібно, чого нам хочеться, без чого ми не можемо обійтися, і грошима.

ІСТОРІЯ ПРО ТЕ, ЯК ПАПУГА КЕША ЛЕДЬ НЕ ЗАМЕРЗ

6
7
8
9
10
11
12
13

Взагалі, у тих місцях, де живуть наші друзі, рідко буває холодно. Зазвичай там світить сонечко, тепло і сухо. Але одного разу раптом налетів сильний вітер і стало холодно.

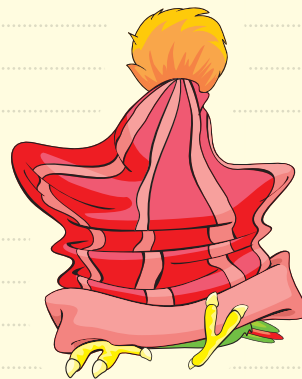
— Ой-ой-ой! — засмутився папуга Кеша. —
9 Що ж це таке? Мені так холодно, що не рятує навіть яскраве пір'ячко! Я замерзаю!

10 — Одягни шапку і шарфик, — запропонував Кеші пес Бутерброд.

11 — Але у мене немає ні шапки, ні шарфика...
12 Що робити? Може, ти позичиш мені свої?

13 — Прошу!

14 — Дякую, але твоя шапка завелика для мене.

15
16
17
18
19
20
21
22

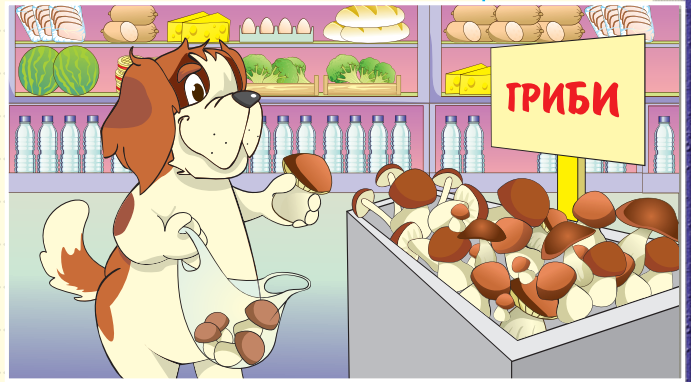
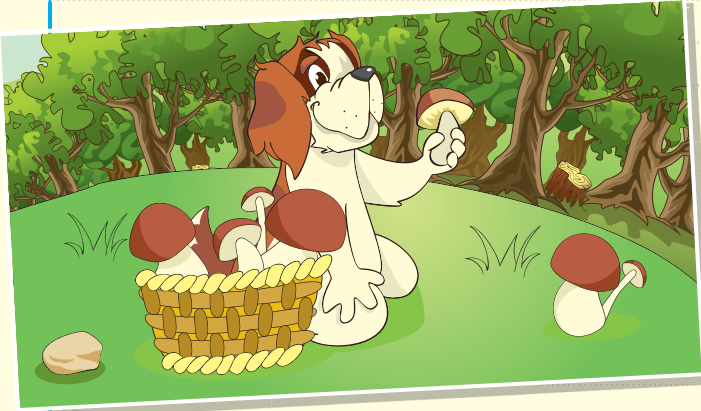
— Тоді тобі доведеться купити собі шапку і шарф. А для цього потрібні гроші.

— А без грошей ніяк не можна? — запитав Кеша.

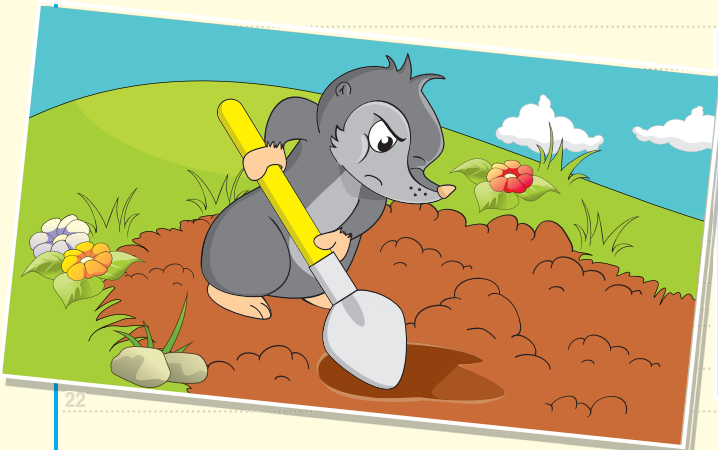
— Ні, не можна. Якщо одяг або їжа продаються в магазині, значить, хтось їх виготовив, а потім привіз до крамниці. Значить, на те, щоб їх зробити, витрачені матеріали або продукти, чиясь праця.

ЗАВДАННЯ 1. Роздивись малюнки. Розкажи, що роблять друзі на кожному з них? На що з перерахованого їм знадобляться гроші?

7.

17

22

☑ Запитайте в дитини:

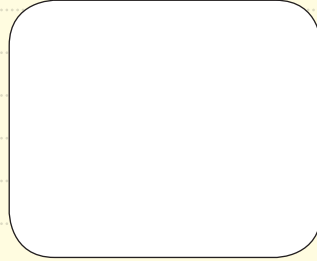
- ✘ На задоволення яких твоїх потреб знадобляться гроші? (Наприклад, на їжу, на одяг і взуття, на купівлю іграшок, на заняття в гуртку, на відвідування зоопарку, на книги і т. ін.)
- ✘ Чому за це потрібно платити?

ЗАВДАННЯ 2. Послухай та доповни речення. Зна-

6 йди на вкладці відповідні картинки і наклеї їх.

1) Папуга Кеша захотів пити. Йому потрібно

7 купити

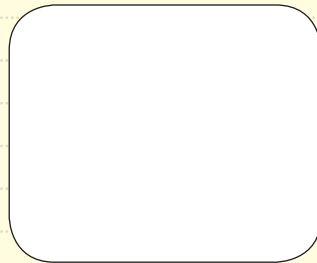
8

9

10

2) Кріт Геша вирушив на прогулянку, а на

11 вулиці дощить. Йому потрібно купити

12

13

14

3) Пес Бутерброд йде на день народження.

Йому потрібно купити

15

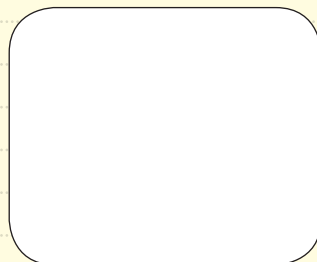
16

17

18

4) Папуга Кеша захотів намалювати картину.

19 Йому необхідно купити

20

21

22

